

nemške države bodo morale plačati poldrugo milijardo frankov v zlatu, od te svote plača Čeho-Slovaška polovico, dočim plača Nemška Avstrija 10 milijard frankov v zlatu, v kronah po sedanjem kurzu izračunjeno 18 milijard.

Da Nemška Avstrija plača to svoto, bo morala zastaviti vse svoje vodne sile, vse železnice in vsa posestva, ki so last Habsburžanov. Zaseženi bodo tudi vsi dohodki iz carine ter vsi državni rudniki.

Iz teh izvajanj pariškega „Tempsa“ sklepa nemško-avstrijsko časopisje, da bodo bremena, katera bodo naložena Nemški Avstriji, neznosna in za državo, broječo 6 milijonov duš, odrezano od morja in svetovne trgovine, naravnost uničujoča, ker se mora vpoštevati, da bo morala Nemška Avstrija uvažati iz sosednih držav ogromne množine živil in surovin, katere bo morala plačevati ali z industrijskimi izdelki, ali pa v zlatu, nima pa ne enega in ne drugega.

God kralja Petra.

Oro kliče sa visine,
Ozdo nanjeg laju psine,
ne brigete, mili ptiču,
mi smo s tabo, Petre Karagjorgjeviču!

Svetovna vojska je porušila mnogo prestolov in odučila je narode klanjati so malikom, ki stolujejo nad njim v meglenih višinah. Te vrstice naj ne bodo običajni slavospev vladarju, ki kraljuje nad zvestimi podložniki, kakor smo toliko takih slavospevov slišali v nekdanjih časih. Veljajo naj v poklon možu, ki ni zavladal nad nami potom nasilja in z zavojevanjem, ne z ženitvijo in s podedovanjem, ne s kupčijami in pogodbami — nego po volji naroda. Ta mož ni izšel iz rodu obcestnih roparskih vitezov in ne more pokazati na razvaline gradu, odkoder so njegovi predniki odirali kmete in ropali trgovce, nego iz hiše srbskega kmeta in pokazati zamore na kraje, kjer je njegov prednik zbiral okrog sebe srbske kmete in se boril z dednim sovražnikom svojega naroda „za krst častni in slobodu zlatnu.“

Kralj Peter je mož, kateremu ob časih najhujših napadov in največjega sovraštva nikdo ni mogel očitati iz njegovega zasebnega življenja nič nečastnega in nič nepoštenega. Grdilo in zasramovalo se ga je na vse mogoče načine, toda kot oseba je stal vedno popolnoma čist pred svetom. To je dejstvo, katero mora priznati vsak. Celu njegovo življenje je bilo posvečeno delovanju za osvoboditev domovine in združitvev jugoslovanskega naroda. V čilih letih je za kmeta preoblečen šel v Bosno med kmečke ustaše, da se vojskuje zoper Turke. Ko je pregnan živel v Švici in mu je bilo onemogočeno vsako drugo delovanje, je po Angležu Stuart Millu spisal veliko, globoko znanstveno modroslovno knjigo „O svobodi.“ Med vladarji nimamo drugih mož, ki bi se pečali s takimi študijami. Nemški cesar je nekaj let pozneje spisal umazano plesno igro „Sardanapal.“ Cela njegova politika je merila na to, da ustvari take politične zveze, ki bi njegovemu narodu zamogle pridobiti svobodo in zedinjenje. Letos se ves zedinjeni jugoslovanski narod na dan njegovega godu družiti s klicem njegovih prednikov: „za krst častni in slobodu zlatnu!“

Nabirajte zdravilne rastline.

Ker po lekarnah ne primanjkuje samo tujih tvarin za zdravila, ampak tudi naših domačih zdravilnih rastlin, in ker je le malo upanja, da bi v jeseni dobili v zadostnih količinah zdravil iz inozemstva, pozivamo, posebno naše kmetjsko ljudstvo, da se v večji meri kot dosedaj poprime nabiranja domačih zdravilnih rastlin. Otroci in starejši ljudje, ki niso zmožni težkega dela na polju, lahko z nabiranjem zaslužijo lepe svote. Pravilno posušene rastline se danes prav lahko in dobro prodajo. Sušiti je treba v senci, nabirati le v solnčnih dneh (ne v rosi!).

V poštev pridejo posebno naslednje rastline:

Listi: šmarnc, lapuha, pljučnika, divjega slezenovca (malva), sleza (ajbiš), volčje črešnje (meladona), breze, volovskega jezika, trpotca.

Cveti: brdnje (arnike), kamilice, plavice, poljskega maha, bezga, lipe, lučnika (papeževa sveča).

Cele rastline: rman, njivska preslica, zlati grmiček (tavžent roža), bela mrtva kopriva, pelin (cvetoč), sv. Janeza roža, poljska materna dušica.

Korenine: Volčje črešnje, regrata, navadnega lisjaka (akoni), milnice, svišča (encijan), trnjevega gladeža, srčna moč (tormentila), teloha.

Dalje: bezgove in brinjeve jagode, janež, kumina, borovnice, želod, gomolje kukavice, planinski mah, trosi navadnega lisičjaka, malisna štupa.

Posebne važnosti pa so rženi rožički, ki se jih navadno na kmetih vrže na gnoj. Njih cena je tako visoka, da se nabiranje gotovo izplača.

Vse nadaljne podatke nabiralcem daje po možnosti odbor službujočih farmacevtov lekarinarjev v Ljubljani.

Svoboden izvoz vina.

Kakor poročajo iz Beograda so naši poslanci izposlovali, da je končno dovoljen svoboden izvoz vina. Za izvoznice je treba zaprositi „Centralno upravo za trgovački promet sa inostranstvom v Beogradu, podružnica v Ljubljani“, z voznim listom. Poleg kolka 12 K je od vagona plačati pristojbino 1000 dinarjev.

Politične vesti.

Vrta občina. Vsi občani — moški in ženske — v Starinovivasi na Murskem polju so pristopili kot člani Slovenski Kmečki Zvezi in vplačali po 2 K udnine. Slava zavednim Starovaščanom in njih vzglednemu županu Jakobu Stuhcu!

Socialdemokratska brezbožnost. Daleč na okoli je znana božja pot Matere božje na Sv. Planini na kranjsko-štajerski meji. Veliko obiskovalcev prihaja tu gori. In „romali“ so na Sv. Planino 25. maja t. l. tudi social-demokratje iz Trbovelj. Kakor pa niso prišli sem gori iz pobožnosti, tako so tudi očitno pokazali svoje socialistično vero, svobodoljubnost in izobrazbo, ker so namreč tudi člani socialdemokratskega izobraževalnega društva „Svoboda“. V cerkvi in okoli nje so plesali in se norčevali iz cerkvenih obredov. Tako n. pr. sodrug in eden glavnih soc. demokratskih kričačev, Mekinda je sedel v spovednici in „spovedoval“ sodruga Remsa, tudi v cerkvi so igrali in prepevali. Neka udeleženka (ime je na razpolago) se je drugi dan hvalila „alle habens mich abgebußt“. Povdarjamo, da so izletniki najodličnejši in najglasnejši pri vseh socialdemokratskih „prireditvah“. To so samo nekatera dejstva. Vsi pa, ki še imate kaj poštenja in ponosa v sebi, pa sodite ali je za vas prostora med takimi ljudmi, ki se norčujeje iz najsvetejših reči, ali naj bodo ti ljudje vaši voditelji. Kaj nameravajo so pokazali, pokažite se pa tudi vsi, ki se s tem ne strinjate in delajte, da se bo svet uredil po poštenih-krščanskih načelih ne pa socialdemokratsko-boljševiških.

Za tučce se potegujejo. Čitateljem „Slov. Gospodarja“ je znano, kako hude boje so bili zadnja leta Slovenci v Št. Ilju in okolici z lutrovskimi Švabi, katere so poslala vsenemška društva Südmark, Heimstatt in Schulverein v naše kraje. To so bili boji na življenje in smrt. S temi ljudmi, ki so prišli semkaj samo iz peklenko-hudobnega namena, pregnati katoliške Slovence iz njih rodne grude, je skupno življenje nemogoče. Ti ljudje morajo proč s slovenske zemlje! In glejte! Našla sta se dva Slovenca, nek „doktor“ Jenič in odvetniški sollicitator Gilčvert (ki je nameščen v pisarni odvetnika dr. Rosine). Ta dva „rodoljuba“ sta imela tajne sestanke v Št. Ilju s tamošnjimi lutrovskimi Švabi in sta jim sestavila obširno spomenico na vlado. Švabi bi radi vlado prepričali, da niso prišli k nam, da bi ponemčili in polutrijanili te kraje, da jih ni poslala Südmark, ampak kot dobri gospodarji. Omenjena Slovenca (!?!) in švabsko odposlanstvo je pregovorilo celo gerenta Thalerja, da se je podpisal na švabsko spomenico. K sreči smo celi stvari prišli pravočasno na sled. O stvari bomo še poročali. Zdi se nam, da se za to zavedo ali pravzaprav za Jeničem in Gilčvertom skrivajo nekateri možje JDS (liberalne stranke). Vsa Jenič in Gilčvert sta pristaša te stranke. Stvar se mora pojasniti.

Razpušteni občinski odbori. Poverjeništvu za notranje zadeve je razpustilo občinski odbor v Velikem Obrežu (okraj brežiški). Z vodstvom občinskih poslov je poverjen gerent Mihael Kovačič, posestnik in trgovec v Dobovi, ki so mu imenovani za prisednike: Anton Pernat, župnik; Janez Megovec, posestnik — oba v Dobovi ter Jožef Deržič in Anton Pavlič, oba posestnika v Velikem Obrežu. Vlada je razpustila sledeče občinske zastope: Špilje, za gerenta je imenovan Slovenec Ignacij Tišler; Zbelovo, gerent

Ferdo Bobič, nadučitelj v Ločah; Ščavnica, gerent Blaž Urbančič; Rožni grunt, gerent Josip Špindler; Dražen vrh, gerent Anton Berič; Grabe, gerent Alojzij Breznik; Lakovci, gerent Janez Kolarič; Velka, gerent Anton Tomažič; Sladki vrh, gerent Marijan Zöhrer; Trate, gerent Anton Mali; Rače, gerent Janez Pavalec; Klanc, gerent Ivan Mesarič.

Tedenske novice.

† **Župnik Martin Krajnc.** Na Sladki gori je umrl dne 2. julija tamkajšnji č. g. župnik Martin Krajnc, rojen l. 1872 v Majšpergu. Rajni gospod je po dokončanih gimnazijskih študijah obiskoval bogoslovje v Mariboru, kjer je bil leta 1896 posvečen v mašnika. Kot kaplan je deloval v Kostivnici (1896—97), v Vitanju (1897 do 1898), v Rogatecu (3 mesece) in v Svečini (1898—1903). Leta 1903 je postal provizor in nato župnik pri Sv. Primožu na Pohorju, kjer je deloval do 1. majnika 1907, ko je bil umeščen za župnika na Sladki gori, kjer ga je v najlepši dobi dohitela smrt. Rajni je bil blagega in mirnega značaja in silno gostoljuben in postrežljiv prijatelj in znancem. Naj mu bo Vsemogočni obilen plačnik za njegove dobrote! Pogreb se je vršil v petek, dne 4. julija ob obilni udeležbi žalujočih vernikov in duhovskih sobratov. Pogreb je vodil preč. g. kanonik J. Bohanec iz Šmarja. Zavsem je bilo 15 duhovnikov. Pri odprtem grobu je spregovoril rajnkemu v slovo gnljive besede ter omenil med drugim ljubezen rajnega do župljanov. Saj je postavil župnijsko cerkev kot glavnega dediča in ji izročil skoraj vse svoje premoženje. Na ta način je postal tudi velik dobrotnik svojih župljanov. Na smrt se je rajni dobro pripravil. Slutil je bližjo nevarnost, dal se je sprevideti pravočasno s sv. zakramenti ter je bil še kratko pred smrtjo pri popolni zavesti. N. p. v. m.!

† **Andrej Munih.** Dne 2. julija zjutraj je pri svoji sestri v Migojnici pri Celju, po dolgi in mučni bolezni umrl g. Andrej Munih, urednik „Jugoslavije“ in bivši sourednik „Straže“. Rajni je bil zelo vesten in marljiv časnika. Bil je dolgo vrsto let član tržaške „Edinost“. V spomladi leta 1914 je začel izdajati v Trstu dnevnik „Jugoslavija“, katerega so pa bivše avstrijske oblasti vsled njegove izrazito jugoslovanske smeri neprestano zatirale in ga končno ustavile. Leta 1915 so ga avstrijski orožniki denuncirali radi njegovega jugoslovansk. prepričanja in graško vojno sodišče ga je obsodilo na 4 1/2 leta težke ječe. Celih 23 mesecev je bil zaprt v ječi Karlau pri Gradcu, dokler ni bil pomiloščen. Ker je v ječi silno trpel, si je svoje že itak rahlo zdravje za vedno pokvaril. Po amnestiji je prišel brez vseh sredstev in bolan v Maribor, kjer je nekaj mesecev opravljal službo tajnika SKZ in bil nato sourednik „Straže“ in „Slov. Gospodarja“ ter marljiv dopisnik „Slovenca“. Rajni je bil strokovnjak v gospodarskih vprašanjih. Ko se je v Ljubljani ustanovil dnevnik „Jugoslavija“, se je preselil v Ljubljano ter prevzel souredništvo „Jugoslavije“. V sled posledic trpljenja v ječah je bolehal vedno bolj, dokler ni kot žrtev avstrijskega režima napravila smrt konca njegovemu mučeništvu. Narodni mučenik in jugoslovanski časnika blagi Andrejček spavaj sladko v rodni slovenski zemlji!

Duhovniške spremembe. Na župnijo Sv. Jerneja v Ločah je bil umeščen dne 1. julija č. g. Peter Paulič, kaplan v Hočah. — Prestavljeni so: č. gg. kaplani Janko Kijun iz Selnice v Hoče, Ivan Atelšek od Sv. Marka pri Ptujju k Sv. Barbari v Halozah, Jožef Kranjc od Sv. Barbare v Halozah na Črešnjevce pri Slov. Bistrici ter Janko Baznik, provizor v Sv. Jerneju pri Ločah, za kaplana v Selnici. — Nastavljen je: deficitent č. g. Ivan Ogulin za kaplana pri Sv. Marku pri Ptujju.

Cistercijanski samostan v Stični sprejme v domači redovni zavod 11- in 12-letne dečke, ki so sposobni za I. gimnazijo in imajo veselje do duhovskega stanu. Prošnja, krstni list in zadnje šolsko spričevalo naj se pošlje do 15. julija t. l. na predstojništvo cistercijanskega samostana v Stični, Kranjsko.

Rojstni dan našega kralja Petra I. Deželna vlada za Slovenijo razglašja: Dne 12. julija se bo po celem kraljestvu obhajal god našega prvega kralja Petra I. Na sedežu okrajnih glavarstev in okrajnih sodišč se daruje slovesna sveta maša, katere se naj udeleži vse uradništvo, vsi javni zastopi. Državni in drugi javni uradi so ta dan zaprti. Vsa državna in javna poslopja naj bodo